

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

8 грудня 2017 року

м. Тернопіль

№ 41-рк/к

Про припинення дій, які
містять ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України розглянувши подання від 8 грудня 2017 року № 91 «Про виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції» встановила наступне.

Керуючись Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті» від 17.01.2017 №1812-19, Тернопільською міською радою прийнято рішення від 28.07.2017:

- №7/16/33 «Про внесення змін до рішення Тернопільської міської ради від 19.08.2016 №7/11/12 «Про Програму автоматизованої системи оплати проїзду та обліку пасажирів в наземному громадському транспорті в м. Тернополі»;
- №7/16/34 «Про впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті, незалежно від форми власності».

Тернопільська міська рада включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування.

Дата державної реєстрації – 26.03.1990 року, дата запису – 17.05.2006, номер запису – 1 646 120 0000 002165.

Основним видом діяльності є "Державне управління загального характеру" (КВЕД 84.11).

Виконавчий комітет Тернопільської міської ради включено до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування.

Дата державної реєстрації – 26.03.1990 року, дата запису – 17.05.2006, номер запису – 1 646 120 0000 002166.

Основним видом діяльності є "Державне управління загального характеру" (КВЕД 84.11).

Виконком є підзвітним і підконтрольним Тернопільській міській раді, що його утворила, а також підконтрольним відповідним органам виконавчої влади.

27.06.2017 рішенням виконавчого комітету Тернопільської міської ради №453 затверджено Порядок функціонування та вимоги до автоматизованої системи обліку оплати проїзду (АСООП) в міському пасажирському транспорті міста Тернополя.

Даний Порядок визначає принципи та організаційні засади побудови АСООП в місті Тернополі та передбачає, що дана система повинна забезпечувати можливість її використання для реалізації проекту «Соціальна картка Тернополянина» із забезпеченням можливості доступу до окремих муніципальних послуг та функцій.

Технічне забезпечення АСООП здійснюється на умовах договору між Виконавчим комітетом Тернопільської міської ради, Оператором електронних систем у м. Тернополі та Перевізниками.

За результатами конкурсу, рішенням виконавчого комітету Тернопільської міської ради від 14.12.2016 №1073 «Про затвердження протоколу засідання конкурсного комітету», переможцем - оператором електронних систем в м. Тернополі - стало ТОВ «Системний зв'язок».

На ринку перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування у м. Тернополі, відповідно до протоколу засідання конкурсного комітету по визначенню перевізників пасажирів на автобусних маршрутах загального користування від 11.05.2016 (додаток до рішення виконавчого комітету від 18.05.2016 №441), послуги надають 9 суб'єктів господарювання (КП «Міськавтотранс», ПАТ «Тернопільське АТП-16127», ТОВ «Мега-сервіс», ТОВ «Назар-Транс», СПД ФОП Лагіш Юрій Ігорович, ТОВ «Автотранспортна компанія «Еталон», ТОВ «Менс-Авто», ПП «Терновояж» та СПД ФО Задорожний Іван Михайлович).

Вказані суб'єкти господарювання є конкурентами на певних відрізках в межах затверджених маршрутів.

Рішенням виконавчого комітету міської ради від 27.09.2017 №710 затверджено примірний трьохсторонній договір про організацію та обслуговування електронних систем в громадському транспорті м. Тернополя (надалі Договір).

Замовник – виконавчий комітет Тернопільської міської ради;

Оператор – ТОВ «Системний зв'язок»;

Перевізник – суб'єкт господарювання, який надає послуги перевезення пасажирів.

Розділом 4 «Обов'язки Перевізника при користуванні валідаторами та забезпечення їх виконання» визначено умови на яких валідатори, які є власністю Оператора, надаються Перевізникам.

Пунктом 4.7 даного розділу встановлено: *«Виконання Перевізником вимог даного розділу забезпечується заставою. Заставою є грошова сума у розмірі 50% вартості обладнання, що встановлюється на транспортний засіб, яка вноситься Перевізником на розрахунковий рахунок Оператора у розмірі 20% від заставної вартості протягом 5 календарних днів з моменту підписання акту приймання-передачі, що зазначений у даному Договорі на підтвердження зобов'язання і на забезпечення його виконання, решта суми протягом 3-х календарних місяців. Застава повертається Перевізнику після повернення отриманого в користування майна (валідаторів) Оператору у робочому стані, з урахуванням нормального зносу».*

Пунктом 4.8 зазначено: *«Виконання Перевізником, власником транспортних засобів яких є Тернопільська міська рада, вимог п. 4.7 даного розділу договору забезпечується порукою. Поручителем Перевізника, власником транспортних засобів якого є Тернопільська міська рада, є Замовник за даним Договором».*

Встановлення виконавчим комітетом різних умов забезпечення виконання вимог Договору для перевізників власником транспортних засобів яких є Тернопільська міська рада та для інших Перевізників ставить їх в нерівне становище.

У розділі 5 Договору прописано «Фінансові взаємовідносини між Оператором та Перевізником».

Пунктом 5.1 цього розділу передбачено, що справляння плати за проїзд відбувається на умовах комісії, за якими Оператор виступає комісіонером, Перевізник – комітентом. Комісіонер від комітента отримує комісійну винагороду від кожної проведеної у транспортних засобах Перевізника, трансакції (розмір комісійної винагороди визначається у Додатку до даного договору).

Разом з тим, у пункті 5.8 зазначено, що якщо комітентом є Перевізник, власником транспортних засобів якого є Тернопільська міська рада, розмір комісійної винагороди складає __%, тобто такі перевізники будуть сплачувати інший розмір комісійної винагороди.

Умови встановлені в пунктах 5.1 та 5.8 Договору, щодо сплати комісійної винагороди, є дискримінаційними для Перевізників інших форм власності порівняно із Перевізниками комунальної форми власності.

Відтак, внесення виконавчим комітетом у Договір пунктів, що містять дискримінаційні підходи до Перевізників різної форми власності вказує на можливість настання негативних наслідків та спотворення конкуренції. Перевізники власником транспортних засобів яких є Тернопільська міська рада можуть здобувати переваги над конкурентами не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії зовнішніх ринкових факторів, одним з яких є вплив органу місцевого самоврядування.

Згідно зі статтею 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.

Частиною другою статті 25 Господарського кодексу України передбачено, що органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. У разі порушення цієї вимоги органи державної влади, до повноважень яких належить контроль та нагляд за додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, а також суб'єкти господарювання можуть оспорювати такі акти в установленому законом порядку.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється в т.ч. органами місцевого самоврядування. Згідно із частиною другою статті 4 цього Закону органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Згідно з пунктом 8 частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції»: «антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування визнається дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами».

Сукупність норм Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачає змагання між суб'єктами господарювання, які завдяки, саме, власним досягненням здобувають переваги над іншими суб'єктами господарювання, натомість, антиконкурентні дії органів місцевого самоврядування можуть вплинути на відповідний стан конкуренції шляхом її спотворення, що може полягати у зміні існуючих факторів, які визначають інтенсивність конкуренції, а саме дії зовнішніх факторів, одним з яких можуть бути дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування, які, внаслідок потенційної можливості негативного впливу на конкуренцію, визнаються антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування.

Враховуючи наведене, дії виконавчого комітету Тернопільської міської ради містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та пунктом 8 частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування в частині створення окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання несприятливих чи дискримінаційних умов діяльності порівняно з конкурентами.

З метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статтями 7,14 Закону України "Про Антимонопольний Комітет України" та пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України **рекомендує** :

Виконавчому комітету Тернопільської міської ради вжити заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом встановлення рівних умов діяльності для перевізників всіх форм власності, які здійснюють діяльність на ринку перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду.

Про результати їх розгляду повідомити територіальне відділення до 22 січня 2018 року, надавши підтверджуючі документи.

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочато не буде.

Члени адміністративної колегії :

Н.Є. Черномаз, в. о. голови
територіального відділення

А.Г. Левченко, заступник
начальника відділу
досліджень і розслідувань

Г.С. Бібік, завідувач
юридичного сектору